

Et nytt klasseskille kan oppstå mellom de som behersker de nye mediene og de som ikke gjør det.

KAPTEIN KROK!

Laserdiscen var millimeteren fra å bli en ny multimilliondollar flopp da Trond Wikborg fattet interesse for greia. Han importerte flere tonn med laserdiscer til en hyggelig pris. Samtidig tok han inn laserdisc-spillere av anerkjent merke som han solgte billigere enn han kjøpte dem. Det var en dristig spekulasjon i å tape på hardware for å tjene desto mer på software. Kanskje det er fra ham TeleMobil og NetCom har rappet ideen til dagens mobiltelefon-krig!?

Men det Trond dengang ikke hadde regnet med, var at samtlige maskiner etter kort tid brøt sammen, innenfor garantitiden, selvfølgelig! Godt at den unge kremmeren i mellomtiden hadde blitt Norges bestselgende CD-leverandør med sin Akers Mic.

I dag tjener han greit også på laserdiscene, og prospektene for denne laserdiscens far her i Norge virker høyst lovende. Allikevel forhindrer ikke det at filmprodusentsønnen fra Oslos beste vestkant også er vant til motbakker, og ganske kraftige sådanne, uten at motbakkene noen gang har resultert i annet enn inspirasjon til ny innsats og nye ge-

Fortsetter på side 34 ▶

Å sammenlikne Trond Wikborg med kaptein Krok er egentlig litt urettferdig, for han er mer lik Askeladden, han som står i med Huldra, har Michael Jackson som favorittkunde og som steller med Troll... skjønt sammenlikningen med kaptein Krok er ikke helt tilfeldig!

Tekst og foto:
Knut Vadseth

vinster - og kanskje et par skrubbår. Nærmere Askeladden enn Trond Wikborg kommer du neppe i norsk næringsliv!

Det er vel ikke helt uten grunn at denne Askeladden prøver å gjenreise Tandberg-eventyret med Huldra og snart også den nye folkeradioen, som selvsagt skal hete Troll.

Stryk i religion

Men det var mer enn skrubbår som kom i veien for den unge gymnasiasten. Ellers hadde han vel blitt en styrtrik advokat (som så mange andre i familien), eller noe annet kjedelig. Istedet åpnet nitten-åringen egen fotosjappe, fordi han strøyk i religion til artium! Og grunnen var neppe at han er spesielt dum i hodet. Snarere at han hadde det rimelig vondt. Midt i russetiden gikk han opp som privatist fordi rektor på hans egen skole ikke tok sjansen på at unge Wikborg skulle ødelegge skolens gode eksamensstatistikk! Og at pluggen hadde visse konsentrasjonsvansker, var egentlig ikke så rart. I løpet av skoleåret hadde han først vært utsatt for en motorsykkelulykke med store hodeskader.

Umiddelbart etter at han ble frisk igjen, greide han å sprengte av seg den ene hånden - en historie som forøvrig har versert i stadig mer fantasifulle versjoner i norsk presse. Men det er *ikke* sant at hånden ble spist av en krokodille i Zambia..., heller ikke at den ble sprengt av en landmine under et oppdrag for Che Guevara...! Derimot stemmer det at Wikborg umiddelbart etter ulykken ble forsøkskanin for en gjeng finmekanikere som ville gi ham en batteridrevet variant av griperedskapen. Men da sa tekno-freaken for en gangs skyld et rungende nei. Og i snart tretti år har Trond klart seg med to armer, men bare én hånd - uten at det på noen måte har hindret kremmeren i å telle pengene som støtt og stadig har strømmet inn.

Kaptein Krok

I år kalkulerer Trond Wikborg med en omsetning av CD-er for langt over hundre millioner blanke, norske kroner, samtidig som han er blant de tre største i Norge på HiFi-utstyr. Og her kommer en liten advarsel til konkurrentene: Han har klare planer om å doble antall butikker fra 12 til 24! Det er kanskje flere grunner til at resepsjonen utenfor sjefens kontor er prydet med den enarmede kaptein Kroks fryktinngytende hodeskalleflagg. Trond selv påstår at de fleste raidene tross alt blir foretatt av hans 35.000

nitidig arkiverte kunder, som kan gjøre virkelige varp.

Akers Mic har landets laveste priser, men tjener likevel penger fordi den gjennomrasjonaliserte bedriften også har bransjens laveste driftsutgifter. Dette hevder i hvert fall direktøren. Men han underbygger påstanden med noen elegante tastetrykk på kontor-PC-en som viser en mengde flotte kurver og diagrammer fra samtlige avdelinger og utvalg. Og han tar kraftig avstand fra enhver sammenligning med Rimi-konseptet. Akers Mic holder ikke lave priser på grunn av et begrenset utvalg, men på grunn av det enormt store utvalget og tilsvarende omsetning. Og mesteparten av omsetningen kommer altså fra sølvblanke laserplater i alle fasonger...

VHS-en er død - likevel!

- Det ser ut til at du liker de blanke laserplatene av forskjellig størrelse enten det er musikk CD-er, laserdiscer eller de nye CD-I-platene med både lyd og bilde?

- I løpet av kort tid vil VHS systemet som du skrev så vakkert om i forrige nummer av *Lyd & Bilde*, være ute av bildet - kort og brutalt. Ikke fordi det egentlig er så forferdelig dårlig, *Jurassic Park* fungerte overraskende godt både bilde- og lydmessig på standard VHS, men tapen og kopieringen er altfor dyr. De store gutta tjener ikke nok penger, og når de ikke gjør det, gjør de kort prosess, slik som med gramfonplatene. De bare stopper krana. Ingen kommer til å spørre hva du eller jeg mener om den saken. De nye CD-IPM-V-platene koster bare femteparten å produsere. Med den nye generasjonen komprimeringsteknikk (MPEG 2), er kvaliteten mye nærmere laserdisc. Laserdisc ligger generelt skyhøyt over den typiske VHS-kopi i kvalitet.

Michael Jackson

Allerede i 1977 så Trond Wikborg laserdisc for første gang, høytidelig demonstrert av oppfinneren Philips i Eidhoven. Men dengang var den uten levende bilder. Tanken var nemlig at laserdiscen som jo var forløperen til CD-plata, skulle bli det nye lagringsmediet for data. Tre-fire år senere var konseptet utviklet til omtrent det glimrende lagringsmediet for film som det er i dag. Men som så ofte med de geniale produktene til det hollandske konsernet Philips, var de ikke like flinke og konsekvente til å markedsføre ideen. Blant annet fattet ikke konsernet at folk kunne tenke seg å kjøpe film av god kvalitet i stedet for å leie

Om få år vil det være like vanlig å ha et eget mediarom som det er å ha kjøkken og bad i dag, hevder laserdiscens far i Norge, Trond Wikborg

den. Repertoaret de bygde opp for laserdiscen, var derfor stort sett musikkvideoer, som folk nå får mer enn nok av på MTV. Men tross alt dette, har laserdisc med filmer glimrende kvalitet. Ikke minst har Dolby Surround slått til for fullt over hele verden, også i Norge. Det kan vi tolke av den sterke økningen i salget vi nå opplever på Akers Mic.

- Du fikk ganske brukbar publisitet da Michael Jackson plutselig dukket opp på Akers Mic og ble en av dine beste kunder, i hvert fall i forhold til tiden han var der. Hvor mye kjøpte han for?

- Vi kan si at han kjøpte for omlag tusen kroner i minuttet!

- Men hvor lenge var han hos dere?

- Snaue timen. Men bortsett fra at det selvfølgelig var moro at han besøkte oss og til og med bidro til årets glimrende resultater, var jeg bittelitte grann stolt over at han fant så mange plater som han ikke hadde greid å oppdrive i USA. Faktisk har Akers Mic et bredere utvalg enn tilsvarende butikker i noe annet land bortsett fra Japan. Men også japanerne

forlater henrykt butikken etter å ha fått tak i titler til en pris som er langt lavere enn i hjemlandet.

Laserdisc mer enn Schwarzenegger

- Men dere er dyrere enn i USA?
- Våre priser er bare 30-35 prosent høyere enn i USA. Når du vet at 22 prosent av dette utgjør mva, og at vi også skal transportere dem hit, er jeg meget fornøyd med å kunne holde såpass lave priser. Men ikke glem at vi også har et stort utvalg av VHS både i PAL og NTSC med surround lyd. Vi har totalt fire til fem tusen laserdisc-titler på lager, og vi kan skaffe ytterligere ti tusen i løpet av rimelig tid.

Alt kjent stoff er lagt inn på computer slik at ekspeditørene i samtlige avdelinger lett kan finne fram i denne jungelen. Når det gjelder VHS, kan vi også skaffe ti tusen titler på en ukes varsel. Faktisk har skoleverket begynt å kjøpe hos oss, istedenfor å benytte Statens Films-

tral, enda denne er sterkt subsidiert. Utviklingen på dette markedet har gått så raskt, og prisene er blitt så lave. Nå koster det faktisk mer å ekspedere en kassett på individuell basis i dette statlige systemet, enn den koster over disk hos oss. Og det er ikke bare skoleverket som har oppdaget at både laserdisc og VHS repertoaret er mye mer enn Schwarzenegger og Olsenbanden.

Vi har et kjempeutvalg av flotte operaoppsetninger hvor du får både lyden og bildet billigere enn hva du må ut med for et tilsvarende CD-album. Vi har rockekonsserter med fantastisk lyd, vi har reiseskildringer fra de fjerneste himmelstrøk og undervisningsvideoer om de mest kompliserte teknologiske emner.

Er du interessert i religion, har vi en rekke spillefilmer og dokumentarer. Vil du oppleve kunst med ledsagende vakker musikk, har vi også det, samt dyr, sport og månelandinger, til og med endel sex-filmer fører vi.

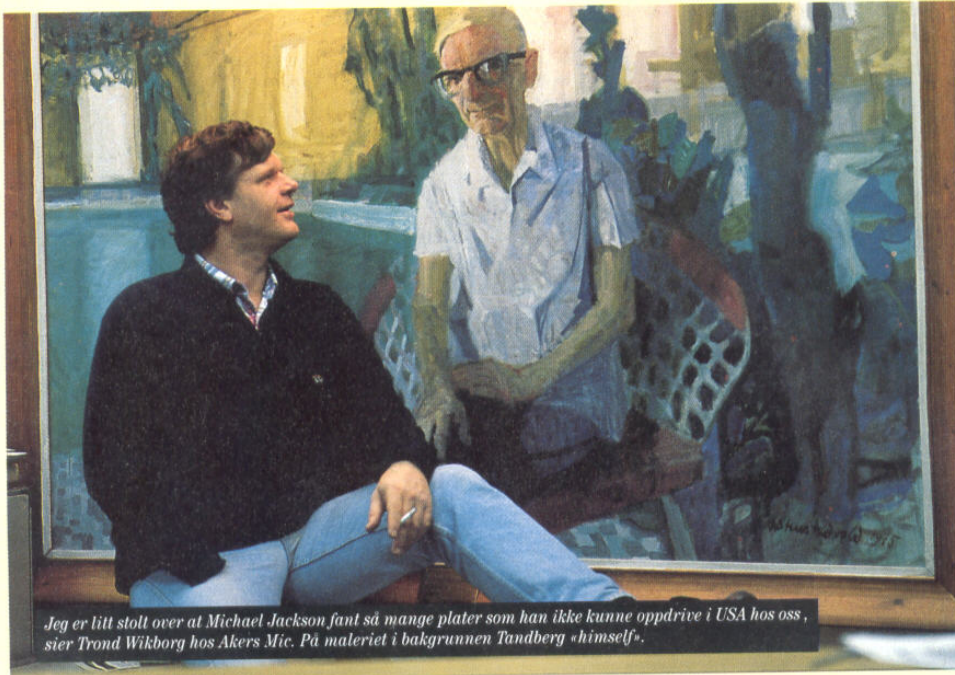
Men det er vel det eneste område hvor ikke vi er ledende på markedet!

Hjemmekino for alle?

- Hvorfor har det tatt så lang tid før hjemmekino og ikke minst Laserdisc har slått an i Norge?

- Nå selger jo bare vi laserdisc for fem til seks millioner i året... men mye av problemet er at vi som et lite land blir manipulert av de store gutta i Tokyo. De bestemte simpelthen at Norge ikke skulle få kjøpe laserdisc med avspilling av NTSC-plater, selv om det nettopp er disse platene som er grunnlaget for det store utvalget. Laserdiscens historie er jo helt utrolig. Den ble oppfunnet av Philips, men da ikke Philips ikke fikk til noe særlig med sin egen oppfinnelse, begynte Pioneer å jobbe med dette teknologiske vidunderet som nå er 15-16 år gammelt. Og det er Pioneer som har greid å jobbe fram dette produktet her i Europa. Pioneer brøt den bannlysningen Sony og Philips var blitt enige om med hensyn til NTSC-kompatible spillere i Europa. Det var nemlig blitt vedtatt at spillere som

Fortsetter på side 36 ▶

Jeg er litt stolt over at Michael Jackson fant så mange plater som han ikke kunne oppdrive i USA hos oss, sier Trond Wikborg hos Akers Mic. På maleriet i bakgrunnen Tondberg «himself».

kunne spille av både det europeiske fjernsynssystemet PAL og det amerikansk/japanske NTSC, ikke skulle tilflytes oss nordboere. Bare franskmennene skulle få en begrenset mengde som et pilotprosjekt. En rekke andre spennende produkter innenfor video og TV blir nektet solgt i Norge av mer eller mindre mystiske handelspolitiske grunner. Bla. er det merket vi importerer, Mitsubishi, altfor dårlig representert i forhold til det enorme produkspekteret dette konsernet har. Men når de svartkledte i Tokyo har bestemt at Panasonic skal ha Europa, mens Mitsubishi skal dekke USA, er det bare å være glad til for de smulene vi får. I USA er Mitsubishi dominerende på videosiden. Konsernet er forøvrig ikke bare en av de største når det gjelder forbrukerelektronikk. De styrer 85 prosent av den japanske ølproduksjonen(!), bygger biler og skip og driver både bank og forsikring. Det er ikke akkurat noe bakgårdsfirma, nei. Og når et slikt multikonsern først har bestemt seg for en strategi, er det neppe noen som sover dårlig om natten for det mulige økonomiske tapet som en Mr. Wikborg from Norway skriker opp om. Inntektene fra noen skarve TV-er i isbjørnlandet Norge, er en bagatell for et firma som har en aksjekapital som utgjør halparten av Norges nasjonalbudsjett, bare på elektronikkensiden. Men jeg beklager at vi ikke får selge projeksjons-TV-er med linjedoblere. Jeg har sett dette i USA og vil påstå at det nesten er som å se en 35 mm film på de beste kinoene.

Skreddersydd underholdning

- Hva er dine vyer for fremtiden?
- Om få år vil det være like vanlig å ha et eget mediarom som det er å ha kjøkken og bad i dag, hevder laserdiscens far i Norge. Hjemmekino i eget rom med storskjerm og glimrende lyd vil være like naturlig som peisestua - et dagligrom for avkobling og læring. Hjerteret i det hele blir PC-en som digitalt kommuniserer på direkte linje til alle slags butikker og med mulighet for å vise de aktuelle varene på storskjermen. PC-en kan få tak i både filmer, musikk og hva man ellers måtte ønske av underholdning - skreddersydd til eget behov.

Det Norske Televerket er allerede i gang med et utrolig spennende prosjekt som gjør alt dette og mer til om bare ett års tid! Biblioteket ditt vil utvides med et betydelig antall laserdisc-filmer som gjerne oppleves flere ganger, på samme måte som en symfoni eller en god bok. Også smalere programmer og egne undervisningskanaler for en slags kombinasjon av voksenopplæring og underholdning vil bli mer vanlig. Livet er jo en eneste lang læringsprosess. Kateterets dominerende plass som stedet for teoretisk læring, vil nok reduseres.

Kinoene vil få betydelig konkurranse, mens interessen for teater og opera kanskje blir større enn i dag, fordi det oppleves som noe unikt og annerledes enn den elektroniske underholdningen og kulturformidlingen.

- Men vil ikke dette kunne bli et passivt

og isolert samfunn hvor man sitter i hver sin bil på vei til og fra kontoret og soveplassen sin? - Hvis man ikke velger å jobbe helt eller delvis hjemmefra via nettverks-PC-en til hovedkontoret? - Et eget TV- og underholdningsrom med storskjerm, topp lyd og nettverkstilkoblinger via PC-en, vil ikke nødvendigvis være noen ulempe i forhold til i dag hvor man mer eller mindre sløver foran den flimrende skjermen. De fleste har vel allerede oppdaget at etter at TV2, alle satelittene og det mylder av tilbud som ellers fallbys kom, så har tiden foran TV-apparatet heller gått ned enn opp. Vi er mye mer konsentrerte og bevisste på det vi velger å bruke vår tid på. Kvaliteten av opplevelsen øker dermed betydelig. Den «vidunderlige nye verden» vil neppe føre til dramatiske forskyvninger i vårt adferdsmønster. Vi er og forblir sosiale vesener som også trenger selskap med medmennesker. Jeg tror at en opprustning av hjemme-kinoen eller media-rommet hverken fører til tomme kinoer eller teatre. Og boken med sin geniale enkelhet og evne til å stimulere egen kreativitet, vil neppe forsvinne på tross av all den nye elektronikken. Aftenposten vil nok fremdeles dette ned i postkassa selv om du også kan titte på nyhetsoverskriftene på TV2.

Det nye klasseskille

- Så du ser ingen betenkeligheter med den nye media- og elektronikkverdenen?
- Jo, jeg ser faren i at et nytt klasseskille kan oppstå mellom de som behersker og kan ha glede av disse nye mediene, og de som ikke kan det. Allerede i dag ser vi et klart skille mellom ungdommer som behersker PC og de andre nye mediene, og de som ikke henger med på denne utviklingen. Ikke minst vi litt eldre må skjerpe oss om vi ikke skal sette oss selv utenfor! Det er ikke mer enn et par hundre år siden klassesdelingen gikk mellom de som kunne lese og de som ikke kunne det. Et tilsvarende klasseskille kan meget lett oppstå igjen!